

En del av MittMedia

Tuffare villkor för privata hälsocentraler – oro för att fler måste stängas: "Behövs satsning på minst 100 miljoner"

De privata hälsocentralerna i Gävleborg lever under allt tuffare ekonomiska villkor. Ersättningen från hälsovalssystemet har urholkats och täcker inte längre för de ökande kostnaderna. Nu ställs krav på en satsning på minst 100 miljoner kronor för att undvika att fler hälsocentraler måste slå igen.

Det var i slutet på september som vårdföretaget [Capio beslutade att lägga ned sin hälsocentral i Wasahuset i Gävle](#). Orsaken uppgavs vara bristande lönsamhet.

– Den ersättning vi får för patienterna täcker inte ens den dagliga driften. Då kan vi inte driva hälsocentralen med den kvalitet som patienterna har rätt till, sade Daniel Olsson, vice affärsområdeschef på Capio.

Stängningsbeskedet kom inte som någon överraskning för övriga aktörer inom vårdbranschen i Gävleborg.

– Nej, jag kan inte säga att jag är förvånad, säger Robert Hill, vd för Doktorama som driver tre hälsocentraler i Söderhamn och Hudiksvall.

De ekonomiska förutsättningarna för att driva hälsocentral i Gävleborgs län har försämrats så mycket att det blivit allt svårare att få verksamheten att gå runt, menar han.

I Gävleborg finns i dag 43 hälsocentraler. 16 är privatdrivna, 27 drivs i offentlig regi. Samtliga finansieras med en ersättning från Region Gävleborg via hälsovalssystemet. Denna summa uppgår i år till totalt nära 1,4 miljarder kronor. Det kan låta mycket. Men ersättningen har successivt urholkats, anser Robert Hill. Under de senaste nio åren, 2010–2018, räknades ersättningen upp med totalt 9,2 procent. Utslaget per år blir det cirka en procent. Det är långt under landstingsprisindex och räcker inte för att täcka de kostnadsökningar som hälsocentralerna har, till exempel för nya kostsamma läkemedel.

Robert Hill jämför med den regiondrivna sjukhusvården i länet som under de här nio åren fått sin ekonomiska ersättning höjd med drygt 33 procent.

– Det är en avsevärd skillnad. Specialistvården har fått en uppräkningshöjning som är tre gånger så hög som primärvården. Det är anmärkningsvärt att regionen så tydligt prioriterat sjukhusen samtidigt som man talat om att satsa på primärvården, säger han.

Robert Hill, vd för Doktorama, är bekymrad över den ekonomiska situationen för de privata hälsocentralerna i Gävleborg.

Hans uppfattning är att primärvården som helhet i dag är kraftigt underfinansierad och pekar på de underskott som många av de offentligt drivna hälsocentralerna går med år efter år. Fjollåret slutade med ett minus på totalt 46,8 miljoner kronor för regionens hälsocentraler. Det säger något om hur tuff den ekonomiska situationen är även för de privata hälsocentralerna, menar Robert Hill.

Den ekonomiska pressen är extra hög på de privata hälsocentralerna eftersom de bara har ersättningen från hälsovalssystemet att tillgå, påpekar han. De offentligt drivna hälsocentralerna har inte samma krav utan kan gå med underskott. Underskotten följer inte med verksamheten till nästa år utan lyfts av och hanteras inom Region Gävleborg.

Vården på länets hälsocentraler är kraftigt underfinansierad. Nyligen kom besked om att en hälsocentral i Gävle måste stängas.

Vad skulle krävas för att lyfta hälsocentralerna ur den här besvärliga situationen?

- Det skulle behövas en satsning på minst 100 miljoner kronor per år för att skapa balans i primärvården i Gävleborg och locka tillbaka de familjeläkare och distriktssköterskor som slutat. För att vi ska kunna klara de nya åtaganden som följer med politikernas ambitioner att flytta ut mer av vården från sjukhusen till primärvården kommer det att behövas betydligt mer pengar, alternativt att politikerna tydligt prioriterar vad vi inte ska göra för att hinna med de nya arbetsuppgifterna, säger Robert Hill.

Han tycker också att ersättningen till hälsocentralerna borde indexeras så att den räknas upp med en viss procentsats varje år. Det skulle ge ökad

stabilitet, anser han.

Regionrådet Alf Norberg, V, ordförande i regionstyrelsens hälsovalskommitté, ger Robert Hill delvis rätt i kritiken.

– Det gjordes en stor nedskärning på primärvården under förra mandatperioden och det var olyckligt. De senaste åren har uppräkningen ändå varit ganska hygglig tycker jag. Men jag har förståelse för åsikten att primärvården borde ha prioriterats tydligare, säger han.

Regionrådet Alf Norberg, V, skulle vilja satsa mer på hälsocentralerna men kan inte eftersom sjukhusen i Gävleborg slukar så stora resurser.

Bild: Jonas Ekblom

Att sjukhusvården fått så mycket pengar beror på den kostsamma sjukhusstrukturen i Gävleborg, menar Alf Norberg. För att kunna behålla alla tre sjukhus intakta – Gävle, Hudiksvall och Bollnäs – har det krävts omfattande resurstillskott.

– Det är det pris vi får betala.

Sverige är ett väldigt sjukhustungt land och politiskt är det svårt att ändra på det, menar Alf Norberg.

– Befolkningen kräver att alla sjukhus ska bevaras. Det hade blivit ett väldigt ramaskri om vi tagit bort någon jourlinje eller akutberedskap för att få mer pengar till primärvården, säger han.

Att det behövs en större ekonomisk satsning på primärvården inför framtiden håller Alf Norberg med om. Problemet är finansieringen. Just nu är det ekonomiska läget för Region Gävleborg oklart.

– Vi vet inte vilka resurser vi kommer att ha att röra oss med de kommande åren. Det är ovisst hur skatteintäkterna utvecklas. Det är också oklart vilka statsbidrag vi kan räkna med, det hänger på hur det går i riksdagen och vilka partier som kommer att styra.

Vad betyder det att en hälsocentral i Gävle stängs?

– Jag är inte särskilt orolig. Det finns gott om hälsocentraler i Gävle att välja mellan för patienterna. Det är klart att det aldrig är roligt att behöva byta hälsocentral om man funnit sig till rätta på en. Men det är inget stort problem. Det här kan ju också skapa möjligheter för nya aktörer. När Stortorget's hälsocentral lades ned för några år sedan dök det snabbt upp två nya, säger Alf Norberg.

Läs mer: [Efter Capios stängningsbesked – nu ökar trycket på Gävles hälsocentraler: "Vi kan inte ta emot fler patienter"](#)

Björn Hanérus

026-15 96 34

bjorn.hanerus@mittmedia.se